

Bevarandeplan för Natura 2000-området Sularpskärret SE0430130

Sularpskärret. Foto: Marie Björkander

Grunduppgifter om Natura 2000-området

Län:	Skåne
Kommun:	Lund
Läge:	Mellan Lund och Södra Sandby
Markägare:	Enskilda
Areal:	1,4 hektar
Skyddsform:	Sularpskärret (Naturreservat), 2010-03
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2000-03. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018-08

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1. Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter och tillstånd krävs för åtgärder som kan riskera att påverka arten. *Typiska arter* är indikatorer för en naturtyps bevarandestatus. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen av en viss naturtyp. Vissa arter kan vara både

typiska och karaktäristiska. *Prioriterade arter (och naturtyper)* är de arter/naturtyper som är utvalda som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter (och naturtyper) som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten (eller naturtypen) ska få gynnsam bevarandestatus.

En nationell *rödlista* är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Den publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för närvarande förtecknad i boken *Rödlistade arter i Sverige 2015*. *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Att en art är fridlyst innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp-arter* är de hotade arter som har fått ett särskilt åtgärdsprogram för att rädda dem och deras livsmiljöer.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

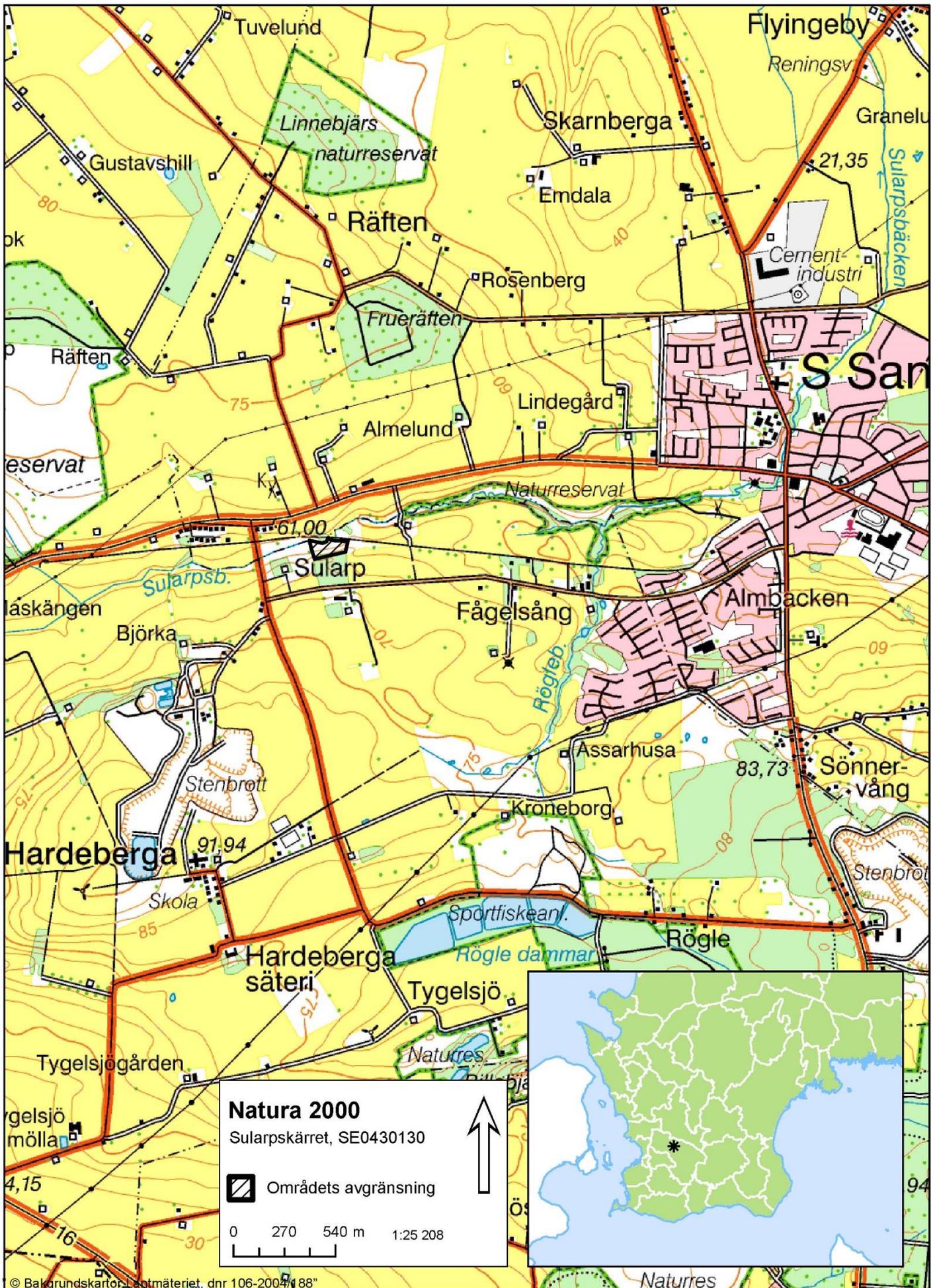
Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	8
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	9
Naturtyper	9
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	11
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	12
Skydd och reglering.....	13
Prioriterade bevarandeåtgärder	13
Restaureringsåtgärder	13
Löpande skötsel	13
Uppföljning	13
REFERENSER.....	14
BILAGOR	14
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	15
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	16
Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	17

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Mitt i det intensiva odlingslandskapet på lundaslätten ligger en liten kvarvarande rest av ett kalkrikkärr, Sularpskärret. Historiskt sett ingick kärret i ett större sammanhängande område med slåtter- och betesmarker. Dagens värdefulla flora och fauna i kärret är troligen resultatet av denna långa hävdtradition. Idag förekommer endast ett smalt stråk av hävdade marker i dalgången med Sularpskärret och två andra Natura 2000-område, Fågelsångsdalen i öster och Kungsmarken i väster.

Berggrunden under Sularpskärret består av silurisk lerskiffer täckt av ett lager moränlera. I den svaga sluttningen sipprar kalkhaltigt grundvatten fram och ger marken en ständigt hög fuktighet (s.k. översilningskärr). Vattnet är så kalkrikt att det sker en lokal bildning av kalktuff. Kärret avvattnas mot Sularpsbäcken i norr. Genom hela dalgången löper en nedlagd järnvägsbank vilken tangerar norra kanten av Sularpskärret och som idag fungerar som cykelväg. Strax söder om kärret ligger en höjdrygg som idag är planterad med björk och gran. Fram till 1900-talets början var den traditionella hävden i Sularpskärret slåtter. Under större delen av 1900-talet förekom endast bete i området men 1992 återupptogs slåtter med efterbete för att skapa en mer optimal förutsättning för den slåttergynnade floran. Idag slås kärret under augusti-september. Området är välhävdad och opåverkat av näringstillförsel. Förutom några enstaka alar längs med ett stängsel i söder och några fåtal buskar är marken öppen.

En kombination av lång tradition med obruten hävd, god vattentillgång och kalkhaltig jordmån har i Sularpskärret gett förutsättningar för en sällsynt och artrik flora med bl.a. orkidéer, smörbollar, slåtterblomma, myskgräs, flera starrarter samt en rik och för rikkärr typisk mossflora. En varierad vattentillgång i kärret medför olika ekologiska förutsättningar för floran vilket har resulterat i förekomsten av olika vegetations- och naturtyper.

Hela området är ett populärt studieområde och utflyktsmål för allmänheten. Den långa hävdtraditionen, de regionalt sällsynta naturtyperna, den rika floran och faunan och lättillgängligheten för allmänheten gör Sularpskärret värdefullt ur historiska, vetenskapliga och sociala aspekter. Lunds kommun avsatte området som naturreservat 2010. Sularpskärret finns med i Myrskyddsplanen för Sverige (2007) där området beskrivs med "...en unik flora och fauna där sällsynta djur och växter fortfarande förekommer i relativt stora populationer". Området berörs även av det nationella åtgärdsprogrammet för rikkärr (som inkluderar kalkkärrsgrynsnäckan) som fastställts av Naturvårdsverket. Området finns även med i Ängs- och betesmarksinventeringen (utförd under 2002–04). I rikkärrsinventeringen utförd av Länsstyrelsen 2006 har rikkärrspartierna naturvärdesklass 1.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till skötselplanen för naturreservatet Sularpskärret.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Sularpskärrrets naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Fuktängar med blåttåtel och starr (6410)	0,25		0,25
Högörtängar (6430)	0,81		0,81
Rikkärr (7230)	0,14		0,14
Total areal naturtyper	1,2		
Total områdesareal	1,4		
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Kalkkärrsgrynsnäcka <i>Vertigo geyeri</i> (1013)	Fullgod		
♦ Smalgrynsnäcka <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Fullgod		
♦ ny art som inte är beslutad av Regeringen			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är ängsmarkerna med sin ovanligt rika flora som uppstått till följd av en månghundraårig hävd genom främst slåtter och till en mindre del bete. Den artrika florin har i sin tur gett upphov till en rik insektsfauna med bl.a. många fjärilsarter. De högsta bevarandevärdena finns i rikkärret (7230) och på fuktängarna (6410). För fuktängen är det särskilt de delar som kan klassas som kalkfuktäng som har höga bevarandevärden.

Motivering:

Sularpskärret är ett av få relativt opåverkade rikkärr i Skåne och den långa hävdkontinuiteten och det kalkrika vattnet har lagt grunden för en exklusiv flora med många hävdberoende arter. De fuktiga markerna hyser även en rik landmolluskfauna med bl.a. Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka. I närområdet har bäckfräne sin enda växtplats i Sverige.

Bevarandemål

Arealen av fuktäng (6410) ska vara minst 0,25 hektar. Arealen av högörtängar (6430) ska vara minst 0,3 hektar. Arealen av rikkärr (7230) ska vara minst 0,14 hektar. Naturtyperna fuktäng (6410) och rikkärr (7230) kan öka på bekostnad av högörtängar (6430). Naturtypen rikkärr kan om möjligt öka på bekostnad av andra naturtyper. Arealen kalkfuktäng (ingår i fuktängarna) ska utgöra minst 10% av områdets fuktängar.

Områdets hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Det ska finnas kärr av rik typ. Naturtypen rikkärr (7230) är extra känslig för förändringar i grundvattnets nivå, kemiska egenskaper och temperatur. Hela området ska vara välhävdad av antingen bete eller slåtter. I första hand ska marken hävdas med slåtter och i andra hand genom betesdrift. Störningar som orsakar positiva effekter kan förekomma som t.ex. periodvis översvämningar och tramp. Torvbildning ska pågå i delar av kärret. Det ska finnas ett ständigt tillflöde av framspringande grundvatten (källa) under hela året. Kalktuffbildning ska ske inom området. De öppna markerna ska hållas fria från igenväxning med träd och buskar. Vegetationen i området ska vara karakteristisk för naturtyperna och artrik. Hydrokemin ska vara naturligt kalkrik och utan betydande antropogen påverkan. Kalktuff, bleke, mjukmattor och tuvor ska förekomma i området. Bottenskiktet i

kärrpartierna ska domineras av brunmossor som späd skorpionmossa, kamtuffmossa och guldspärrmossa. Täta bestånd av vass och vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Årlig slåtter ska äga rum sent på säsongen i augusti-september. Typiska och karakteristiska arter som slåtterblomma, majviva, kärrspira, ängsnycklar och smörboll ska förekomma i livskraftiga populationer inom området. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter eftersom det kan finnas kvar rests substanser i spillningen som kan påverka dynglevande organismer negativt. Främmande och invasiva arter ska inte förekomma.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Fuktängar (6410)

Naturtypen fuktängar (6410) finns i de norra och centrala delarna av Sularpskärrret. Fuktängarna är välhåvade och öppna bortsett från ett fåtal buskar. En mindre del av naturtypen utgörs av kalkfuktängar med en mycket hög artrikedom. På kalkfuktängen förekommer bland annat arter som blodrot, darrgräs, hirsstarr, kärrsälting, näbbstarr, slankstarr, småvänderot, stor käringtand, ängsmyskgräs, ängsstarr och ängsvädd. Vissa partier är mycket tuviga med en riklig förekomst av tuvstarr. På kalkfuktängarna finner man Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrönsnäcka. Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Högörtängar (6430)

På något torrare delar av området finner man naturtypen högörtängar (6430). Naturtypen är den mest utbredda i Natura 2000-området och förekommer både i kantzoner och mellan rikkärnsdelarna. I kantzonen dominerar ohävdsarter som brännässla, älggräs och rosendunört. Mellan rikkärren finner man högörtsängar med en frodig vegetation med arter som humleblomster, smörboll, strätta och åkerfräken. Det finns en tendens att högörtsängarna konkurrerar ut fuktängar och rikkärr om hävden minskar eller upphör. I nordvästra hörnet finns högörtäng med en stor mängd tuvstarr. Under 1990-talet har vissa floraförändringar observerats i framförallt de centrala partierna med högörtäng där näringsgynnade växter har ökat. Dessa förändringar kan ha uppstått på grund av att områdets hydrologi påverkades när järnvägsbanken tillkom under 1900-talet. Hela området påverkas dessutom även av en ständig näringstillförsel från närliggande åkrar och av kvävednedfall från luften. Högörtängar har lägre prioritet än fuktäng och arealen kan därför minskas till fördel för rikkärr (7230) och fuktäng (6410). Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Rikkärr (7230)

Naturtypen rikkärr (7230) utgörs i området av ett unikt extremrikkärr som på grund av den långa slätter- och beteskontinuiteten kan ha sett likadant ut i många hundra år. Kärrret förses med kalkrikt grundvatten från den intilliggande sluttningen vilket gör att marken är ständigt fuktig samt att det sker en kontinuerlig tillförsel av kalkhaltigt vatten. I naturtypen sker en viss torvbildning. Rikkärrret är öppet med lågvuxen vegetation och arter såsom blåtag, majviva, näbbstarr, slätterblomma, tagelsäv, vax- och ängsnycklar. I bottenskiktet förekommer flera brunmossor, bl.a. späd skorpionmossa och spjutmossa.

Rikkärrret hävdas med årlig slätter i augusti-september. Slätter har genomförts sedan 1992 då det återupptogs efter en lång tid med enbart bete. Förslätter äger rum i början av sommaren, vanligtvis i juni, för att få bort högvuxna ohävsarter som älggräs och rosendunört. Dessa arter kan annars breda ut sig och konkurrera ut känsligare rikkärrsarter. När det är möjligt följs slättern av efterbete. I Natura 2000-området finns även en artrik landmolluskfauna, inte minst i rikkärrspartierna, som gynnas av den kombinerade hävden med bete och slätter. I naturtypen finner man bl.a. de båda Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka.

Rikkärrrets hydrologi har troligtvis påverkats av anläggningen av en järnvägsbank och av skogsplanteringen söder om Natura 2000-området. I samband med anläggningen av järnvägsbanken lades ett antal dräneringsrör i området för att dränera vatten från banvallen men inget av dessa placerades i rikkärrret. 1945 genomfördes ett dikningsföretag i Sularpsbäcken som ledde till att botten sänktes med i genomsnitt en meter. Detta har i viss mån påverkat kärrrets hydrologi men kärrrets torvlager fungerar som barriär och har en kvarhållande effekt på vattnet i kärrret. Den sänkta vattennivån kan dock ha lett till att torvens mäktighet minskat något. Trots dessa ingrepp är rikkärrret i gott skick och har högsta naturvärdesklass enligt Länsstyrelsens rikkärrsinventering. Naturtypen har därmed fullgod bevarandestatus.

Natura 2000 – arter***Kalkkärrsgrynsnäcka Vertigo geyeri (1013)***

I Sularpskärrret förekommer Natura 2000-arten kalkkärrsgrynsnäcka som främst lever i rikkärr (7230) och på kalkfuktäng (6410). Arten är ca 1,5–2 mm lång och har ett smalt högervridet skal. Kalkkärrsgrynsnäckan är bunden till öppna kärrmiljöer och förekommer i regel inte i skogklädda kärr. En genomgång av lokaler i Syd- och Mellansverige gav ett pH-intervall av 5,75–7,5, vilket visar att arten kan leva i kärr där i varje fall pH är relativt lågt. Kärrmiljöerna är dock ofta mosaikartade och innehåller rikare stråk, vilka torde vara artens huvudsakliga hemvist. Någon gång anträffas den även i kärr som inte har rikkärrkaraktär – i mosselaggar, bäckdråg, glest trädklädda kärr och strandkärr. Dessa senare typer av förekomst är vanligare i norra och mellersta Sverige. I skandinaviska fjällkedjan ligger de flesta förekomsterna nedanför trädgränsen. I nordligaste Sverige (Pältsaområdet) finns även ett fåtal förekomster ovan trädgränsen, ca 800 m.ö.h. En måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som

upprätthåller solinsläpp och påverkan på fåltskikt är fördelaktig för arten. Marksflitaget får dock inte bli alltför stort. Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen några få meter per år, vilket innebär att den är hänvisad till just den våtmark där den lever. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt med fåglar som vektor. *Vertigo*-arterna är p.g.a. sin begränsade spridningsförmåga sannolikt goda indikatorer på lång kontinuitet av halvöppna förhållanden. Utdikning, dränering och skyddsdikning, liksom alla andra åtgärder som ändrar hydrologin i och i anslutning till artens biotoper är allvarliga hot. Kalkkärrsgrynsnäcken är upptagen på den nationella rödlistan som nära hotad (NT). Arten har i Sularpskärret fullgod bevarandestatus.

Smalgrynsnäcka Vertigo angustior (1014)

Natura 2000-arten smalgrynsnäcka är ca 1,5–2 mm lång och har ett vänstervridet och spolförmigt skal. Arten finns i skiftande habitat i södra delen av landet, men föredrar halvöppna, tämligen torra lövskogar i blockslutningar samt rikkärr och kalkfuktängar. Smalgrynsnäcken kan även förekomma i sumpskogar, på alvarmark och i strandnära landhöjningskärr. I Natura 2000-området Sularpskärret förekommer arten i naturtyperna rikkärr (7230) och kalkfuktäng (6410). Smalgrynsnäcken accepterar ganska täta bestånd av starr och förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna. Liksom kalkkärrsgrynsnäcken har smalgrynsnäcken en mycket begränsad förmåga till spridning i storleksordningen ett fåtal meter per år (där lämpliga spridningskorridorer finns). Spontan långdistansspridning med fåglar och bl.a. rådjur kan förekomma i ringa utsträckning. Smalgrynsnäcken är klassad som livskraftig (LC) i Sverige. Smalgrynsnäcken förekommer rikligt i och kring Sularpskärret och har fullgod bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. OBS hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.

- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen.
- För intensivt bete och tramp kan skada både vegetationen och grynsnäckorna.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande åkrarna eller i den intilliggande skogsplanteringen.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Plockning av den rödlistade floran i området.
- Spridning av invasiva arter.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27–29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Sularpskärret omfattas i sin helhet av det större kommunala naturreservatet med samma namn. Föreskrifterna för naturreservatet förbjuder bl.a. olika typer av anläggningar, att betesmark omförs till åker och användning av biologiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel. Natura 2000-området omfattas även av bl.a. riksintresse för naturvård, nationell bevarandeplan för odlingslandskapet och myrskyddsplan för Sverige. Länsstyrelsen anser att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De viktigaste bevarandeåtgärderna är att upprätthålla den långa hävdkontinuiteten i området. Årlig slåtter och bete ska präglade områdets naturtyper. Förslåtter ska genomföras tidigt under sommaren för att förhindra att ohävsarter tar över. Avslaget hö ska bortföras från området inom 14 dagar. Uppväxande sly och buskar kan behöva röjas vid behov. En mindre andel videbuskar kan dock sparas för att gynna landsnäckorna, men ska anses emellanåt för att de inte ska växa sig allt för stora.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- ArtDatabankens Artfaktablad (1992–2001) för de rödlistade arterna inom området.
- ArtDatabanken 2017. *Artfaktablad Kalkkärrsgrynsnäcka*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- ArtDatabanken 2017. *Artfaktablad Smalgrynsnäcka*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Lunds kommun 2010. *Skötselplan för naturreservatet Sularpskärret i Lunds kommun*.
- Länsstyrelsen, Bager. H och Persson A., 2009:41, *Skånes rikkärr*. 2009.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Naturvårdsverket 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr*. Naturvårdsverket,
Stockholm.
- Naturvårdsverket 2007. *Myrskyddsplan för Sverige: Objekt i Skåne län*. Naturvårdsverket,
Stockholm.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund
SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne
Planförfattare: Gabrielle Rosquist
Senast reviderad 2018-08-09 av Alexander Regnér

Bilaga 1. Natura 2000-området Sularpskärret, SE0430130 med naturtyper.

Förteckning över naturtypskoder återfinns i bilaga 2.

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

6410 – Fuktängar med blåttåtel och starr

6430 – Högörtängar

7230 – Rikkärr

Icke-naturtyper

9900 – Ickenatura-skog

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	Plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
	Ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
	Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	Bäckfräne	<i>Nasturtium microphyllum</i>	CR, F
	Majviva	<i>Primula farinosa</i>	NT
	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	Jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
Mossor	Kalkkällmossa	<i>Philonotis calcarea</i>	NT
	Skånsk sprötmossa	<i>Oxyrrhynchium schleicheri</i>	VU
Ryggradslösa djur	Bokskogslöpare	<i>Carabus intricatus</i>	VU, F
	Sotnätjäril	<i>Melitaea diamina</i>	NT
	Kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT, ÅGP, B2
	Smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	LC, B2

Bevarandeplanen för Sularpskärret

Syftet med Natura 2000-området Sularpskärret i Lunds kommun är att skydda ett av Skånes bäst bevarade rikkärr som tillsammans med de omgivande markerna har hävdats i hundratals år. Den långa hävdkontinuiteten har lagt grunden för en speciell och mycket artrik flora. I området finns även Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och smalgrynsnäcka.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane